



DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Private Barnehagers Landsforbund
Postboks 23 Stormyra
8088 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1321-3

3. april 2020

Svar på spørsmål knyttet til kriterier ved tildeling av skjønnsmidler til private barnehager i forbindelse med nasjonal bemanningsnorm 2020

Vi viser til brev fra dere datert 24. februar 2020 med spørsmål om kommunenes muligheter til å søke skjønnsmidler til private barnehager i forbindelse med nedtrappingen av det øremerkede tilskuddet til bemanningsnormen i 2020.

Bemanningsnormen i barnehagene ble innført 1. august 2018, og barnehagene hadde ett år på seg til å oppfylle normen. Driftstilskuddet til de private barnehagene baserer seg på regnskapene for de kommunale barnehagene to år før tilskuddsåret. Hvorvidt kommunene oppfylte normen i 2017 og 2018 har derfor betydning for om de private barnehagene blir finansiert for bemanningsnormen gjennom det ordinære driftstilskuddet i 2020. I 2018 oppfylte 85 pst. av de kommunale barnehagene bemanningsnormen, og det var kun 31 kommuner som i gjennomsnitt ikke oppfylte bemanningsnormen i kommunale barnehager. I 2017 oppfylte 64 pst. av de kommunale barnehagene bemanningsnormen, og det var 107 kommuner som i gjennomsnitt ikke oppfylte bemanningsnormen i kommunale barnehager.

I Kunnskapsdepartementets Prop. 1 S (2019-2020) fremgår det at det øremerkede tilskuddet over kap. 231 post 60, som kompenserer små barnehager i kommuner som ikke oppfylte bemanningsnormen, trappes ned i 2020. I forbindelse med denne nedtrappingen er det åpnet opp for at fylkesmannen, etter søknad fra kommunene, i «særlige tilfeller» kan tildele skjønnsmidler til private eller ideelle barnehager i 2020. Departementet vil understreke at det er åpnet for denne muligheten som en konsekvens av at nivået på det øremerkede tilskuddet trappes ned. Departementets intensjon er derfor at muligheten til å kunne søke skal sees i sammenheng med det øremerkede tilskuddet.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for
barnehage og
grunnskole

Saksbehandler
Elisabeth Grøvan
Ruud
22 24 75 26

Det øremerkede tilskuddet for 2020 er i ferd med å bli utbetalt til de private barnehagene som oppfyller tildelingskriteriene i 2020. Gjennom Prop. 1 S (2019-2020) foreslo regjeringen at det øremerkede tilskuddet i 2020 kun skulle gå til små private barnehager, og ikke til kommunale barnehager. Det ble senere vedtatt av Stortinget, jf. Innst. 12 S (2019-2020). Dette innebar at retningslinjene fra 2019 måtte justeres noe, og de var dermed ikke fastsatt da budsjettet for 2020 ble vedtatt. Videre er hvilke barnehager som mottar tilskudd i 2020 avhengig av barnetallet i 2019. Dette var heller ikke kjent da budsjettet ble vedtatt. Av nevnte grunner var det altså ikke helt avklart hvilke barnehager som ville kvalifisere for øremerket tilskudd i 2020, og dermed heller ikke kjent hvor mye tilskuddssatsen til hver enkelt private barnehage ville bli redusert med som følge av nedtrappingen av tilskuddet. Nå er det klart at alle de private barnehagene som fikk tilskudd i 2019 også vil få det i 2020, med mindre de har opplevd økning i barnetallet. Videre er det nå klart at tilskuddssatsen for 2020 vil være om lag 300 000 kroner per private barnehage, mot 593 793 kroner per private barnehage i 2019.

Formålet med fylkesmannens skjønnstilskudd er å fange opp forhold som ikke blir godt nok ivarettatt i inntektssystemet til kommunene eller gjennom andre faste tilskuddsordninger. Videre skal skjønnstilskuddet bidra til fornying og utvikling av kommunene. Ansvar for ordningen med skjønnsmidler til kommunene ligger til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), og fylkesmannen fordeler tilskuddet til kommunene etter retningslinjer gitt av KMD. Retningslinjene for tildeling av skjønnstilskudd er generelle, og det er lagt opp til at det i stor grad er fylkesmennene som skal vurdere kommunenes behov.

Kunnskapsdepartementet, i samråd med Kommunal og moderniseringsdepartementet, legger til grunn at en eventuell tildeling av skjønnsmidler til private barnehager, jf. omtalen i Prop. 1 S (2019-2020), vil måtte tolkes relativt strengt, og være opp til fylkesmennenes skjønn. I Prop 1 S heter det at fylkesmannen «*i særlege tilfelle kan tildele skjønnsmidler til private eller ideelle barnehagar dersom dei får økonomiske problem som følge av bemanningsnorma i 2020*». Videre framkommer det at det må foreligge en søknad fra kommunen. Det er ikke Kunnskapsdepartementets intensjon at ordningen med skjønnsmidler skal åpne opp for at mange flere barnehager enn de som har fått det øremerkede tilskuddet skal kunne få støtte. Departementets intensjon er at kommunenes mulighet til å søke om skjønnsmidler er knyttet til små barnehager som kommer i særskilte økonomiske problemer.

I henvendelsen bes det videre om en begrunnelse for at departementet innfører en støtteordning som PBL mener potensielt innebærer diskriminering basert på private barnehagers størrelse og organisering. Spørsmålet henviser til formuleringene i Prop 1 S, hvor det heter at «*skjønnsmidler skal ikkje gis til barnehagar som er ein del av eit større konsern, då det leggst til grunn at desse har økonomi til å handtere innføringa av norma i den avgrensa overgangsperioden*». Når PBL ber om en lovlighetsvurdering, antar departementet at det siktes til i hvilken grad avgrensningen av hvilke barnehager som kan motta skjønnsmidler ikke innebærer en usaklig forskjellsbehandling, jf. det ulovfestede forvaltningsrettslige prinsippet om likebehandling. I Prop 1 S (2019-2020) fremkommer at det

åpnes for at fylkesmannen, etter søknad fra kommunen, i særlige tilfeller kan tildele skjønnsmidler til private eller ideelle barnehager dersom de får økonomiske problemer som følge av bemanningsnormen. Som nevnt over, legger departementet til grunn at vilkårene for å få tilkjent midler vil måtte tolkes strengt og være opp til fylkesmennenes skjønn.

For ordens skyld vises det til at både enkeltstående barnehager og barnehager som inngår i et konsern eller sammenslutninger av flere barnehager med samme eier får midler gjennom det øremerkede tilskuddet dersom de oppfyller tildelingskriteriene. Som tidligere nevnt, vil alle de private barnehagene som fikk tilskudd i 2019 også få i 2020, med mindre de har opplevd økning i barnetallet. Muligheten for kommunene til å søke om skjønnsmidler på vegne av private barnehager er dermed en snever unntaksmulighet for helt særegne tilfeller.

Departementet legger derfor til grunn at for at en barnehage skal regnes for å ha økonomiske problemer, er det ikke tilstrekkelig at den går i underskudd det aktuelle regnskapsåret. Dersom en enkeltstående barnehage har oppsparte midler, legger departementet til grunn at denne barnehagen ikke vil regnes som å ha «*økonomiske problemer*» som følge av bemanningsnormen. Barnehagen vil dermed neppe være en egnet kandidat til å søke fylkesmannen om skjønnsmidler slik Kunnskapsdepartementet vurderer det. Tilsvarende legges til grunn for barnehager som inngår i et konsern eller en sammenslutning av flere barnehager. Konserner eller en sammenslutning av flere barnehager vil normalt sett ha økonomisk handlingsrom og fleksibilitet til å håndtere en slik situasjon. At det kun er enkeltstående private barnehager som kan tildeles skjønnsmidler fra kommunen innebærer dermed ikke en usaklig forskjellsbehandling av barnehager basert på størrelse eller organisering.

Utover dette legger Kunnskapsdepartementet opp til at fylkesmennene lokalt kan vurdere hvordan de skal følge opp søknader fra kommunene om skjønnsmidler til private barnehager, og i hvilken grad de kan gå inn med støtte. Det er blant annet begrunnet i at det kan være ulikt handlingsrom for tildeling av skjønnsmidlene i de ulike embedene, samt at skjønnsmidlene skal ta utgangspunkt i lokale vurderinger og prioriteringer. Dette er i tråd med retningslinjene for skjønnsmidlene.

Med hilsen

Matias Nissen-Meyer (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Grøvan Ruud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Utdanningsdirektoratet

KOPPI